

استفتاءات

آية الله العظمى حسينى نسب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طهارت کفار

سؤال:

نظر شما در مورد پاک بودن یا نجس بودن کفار چیست ؟

جواب:

کفار ، اعمّ از کفار کتابی یا غیر کتابی ، ذاتا پاک هستند ؛ مگر اینکه نجاست عرضی بواسطه آلودگی آنان به اشیاء نجس مانند مشروبات الکلی ، خون و غیره به اثبات برسد.

سود بانکی

سؤال:

من در کانادا زندگی می کنم و در بانکهای این کشور ، حساب پس انداز دارم و ماهانه مبلغی را به عنوان سود بانکی به حساب من واریز می کنند. آیا گرفتن سود بانکی از بانکهای مذکور جایز است ؟

جواب :

گرفتن سود از بانکهای غیر مسلمانان جایز است.

سؤال:

می خواستم بدانم بهره بانکی که در اورپا به حساب پس انداز ریخته می شود تکلیفش چی است؟ می شود خرج کرد یا نه ؟

جواب:

گرفتن بهره بانکی از بانک های غیر مسلمان جایز و حلال است و می شود خرج کرد.

مُردِگِج

سؤال:

ما در آمریکای شمالی زندگی می کنیم. یکی از مسائل مورد ابتلاء ما مسئله مردگج است که برای خرید ملک از بانک ها گرفته می شود. آیا گرفتن آن از نظر شرعی جایز است ؟

پاسخ:

اگر امر مذکور به صورت مشارکت متناقضه باشد ، اشکالی ندارد.

به این صورت که یک شخص، بخشی از بهای ملک را می پردازد و بانک هم یک بخش دیگر را پرداخت می کند و آن ملک را به صورت مشارکتی می خرد و در ملک هردو شریک هستند. آنگاه بانک، سهم خود را به صورت تدریجی به شخص یادشده می فروشد و مبلغی را به صورت اقساط مدت دار ، دریافت می کند و به این صورت از سهم بانک در طول زمان کم می شود و به سهم شخص مذکور اضافه می گردد و پس از اینکه آخرین قسط توسط شخص مذکور به بانک پرداخت شد ، تمام ملک به ملکیت آن شخص در می آید.

طبعا از آنجا که بانک از سهم خود در آن ملک استفاده نمی کند، مجموع مبالغ اقساطی که در مدت مورد توافق دریافت می کند، از مبلغی که در ابتدا برای خرید آن پرداخته است، بیشتر خواهد بود. این مقدار اضافه اگر از باب اجاره بهای سهم بانک از ملک خودش

باشد که از شخص شریک خود دریافت می کند، و یا به عنوان معامله قسطی باشد، اشکالی ندارد.

زیرا بانک می تواند بگوید: سهم بانک که در هنگام خرید ملک مثلا 200000 دلار ارزش داشته به صورت اقساط به شخص یادشده به مبلغ بیش از 200000 دلار فروخته می شود تا طی 20 سال به صورت اقساط درازمدت توسط شخص مذکور به بانک پرداخت شود.

بلیط بخت آزمایی

سؤال :

نظر جنابعالی در باره Lotto (خرید و فروش بلیط های بخت آزمایی) چیست ؟

جواب :

در صورتی که سازمانی که متصدی این امر است ، فقط برای کمک به امور خیریه مانند ساختن بیمارستانها ، مدارس و امثال آن ها

بلیط بفروشد و مردم نیز با علم و آگاهی از این امر و به قصد کمک به کار خیر مبلغی بدهند ، و کلیه سود خالص آن صرف امور خیریه شود ، و این امر برای همه افراد توضیح داده شود و آنها نیز راضی باشند ، اشکالی ندارد.

تراشیدن ریش

سؤال :

آیا تراشیدن ریش حرام است ؟

جواب :

تراشیدن ریش حرام نیست.

موسیقی

سؤال :

آیا شنیدن موسیقی از نظر شما جایز است ؟

جواب :

شنیدن موسیقی با رعایت سه شرط جایز است:

اول اینکه در اشعار آن ، مطالب مبتذل و رکیک یا تحریک کنند
شهوات نباشد.

دوم اینکه نحوه اداء آن متناسب با مجالس فساد و فحشاء که نوعاً
انسان را به سوی شهوات حیوانی می کشاند نباشد.

سوم اینکه زن برای مردان خوانندگی نکند.

سن بلوغ

سؤال :

سنّ بلوغ دختر و پسر چند سال است ؟

جواب :

بلوغ بر سه نوع است :

1 - بلوغ جسمانی که موجب تعلق احکام عبادی است و حکم آن در اینجا بیان می گردد.

2- بلوغ فکری که موجب تعلق احکام حقوقی و جزایی است که علاوه بر بلوغ جسمانی ، باید فرد به سنّ رشد که در قوانین جزایی اسلام آمده است برسد.

3- بلوغ اقتصادی که موجب تعلق احکام معاملات است که علاوه بر بلوغ جسمانی ، باید فرد به مرحله رشد و تشخیص مصلحت اقتصادی از دیدگاه عرف ، برسد.

آنچه در این مقال بیان می گردد ، تنها بلوغ جسمانی را در بر می گیرد.

بر مبنای روایات اسلامی، دو معیار برای تشخیص سنّ تکلیف دختران و پسران بیان گردیده است: یکی از آن دو معیار، رسیدن به سنّ و سال خاص ، و دیگری بروز علائم بلوغ جسمانی آنان است. استنباط ما از مجموعه آیات و روایات اسلامی این است که : اگر دختری پس از اینکه نه سال او کامل شد تا سنّ سیزده سالگی

حیض ببیند، به سنّ تکلیف رسیده است و باید عبادات الهی را انجام دهد؛ اما اگر در این مدت زمان حیض نبیند، پس از کامل شدن سنّ سیزده سالگی، مکلف می باشد و باید اعمال عبادی را به جا آورد.

تشخیص سنّ تکلیف پسران به این صورت است که: اگر پسری پیش از آنکه به سنّ پانزده سالگی برسد محتمل شود، به سنّ تکلیف رسیده است، و اگر تا آن زمان محتمل نشود، وقتی پانزده سال او کامل شد، مکلف است و باید عبادات را انجام دهد.

نکته ای که باید در اینجا مدّ نظر قرار گیرد این است که: اگر انجام برخی از عبادات مانند روزه ماه رمضان، خراج از طاعت دختر یا پسری است که تازه به سنّ تکلیف رسیده است، عمل یاد شده در آن زمان بر او واجب نمی باشد و قضای آن به وقت دیگری که توان انجام آن را داشته باشد، موکول می گردد.

قبله

سؤال :

برخی از کسانی که خود را منتسب به عرفان و تصوف می دانند، معتقدند که به سوی حرم امامان معصوم علیهم السلام می شود نماز خواند. آیا این چنین تصویری صحیح است ؟

جواب :

همه فقهای اسلام اعم از شیعه و غیر شیعه معتقدند که قبله مسلمانان کعبه است و اگر کسی به سوی مکان دیگری که مغایر با کعبه باشد عمدا نماز بخواند، نمازش باطل است.

اعلمیت

سؤال :

پرسش اینجانب در زمینه شناخت مرجع اعلم است.

آیا می توان در مورد شناختن مرجع اعلم ، از علما و مراجع تقلید
سئوال کرد که کدام یک از مراجع به نظرشان اعلم می باشد ؟

جواب :

راه های شناخت «مجتهد» و «اعلم» بدین شرح است:

الف- این که خود شخص ، اهل علم و آگاه به مبانی فقهی باشد
و بتواند مجتهد و اعلم را از طریق تالیفات وی یا بررسی
کارشناسانه دروس او و یا از راه پرسش و پاسخ تشخیص دهد.

ب- این که دو شخص عادل از اهل علم و آشنا به مبانی فقهی
گواهی دهند، به شرط این که دو نفر عالم عادل دیگر برخلاف گفته
آنها شهادت ندهند. در این زمینه ، بین عالم عادل که مرجع
هست و عالم عادل که مرجع نیست ، تفاوتی نمی باشد.

ج- این که مجتهد مذکور آنچنان در میان دانشمندان علوم دینی و
مخافل علمی به اجتهاد یا اعلمیت مشهور باشد که از گفته آنان
برای انسان یقین حاصل شود.

اگر تشخیص «اعلم» به صورت قطعی میسر نگردد، احتیاط در آن است که از مجتهدی پیروی کند، که گمان به اعلم بودن او دارد و در صورت شك میان چند مجتهد و عدم ترجیح آنها، از هرکدام بخواهد می تواند پیروی کند.

طعام کفار

سؤال :

من می خواهم برای زندگی به کشور امریکا بروم چون مادرم مقیم آنجا هستند. می خواستم از شما بپرسم که مثلا آیا نانی که در آنجا تهیه می شود ویا غذاهایی که در رستوران هایشان طبخ می شود با توجه به این که نمی دانیم آن کسانی که آن غذا یا ماده خوراکی را تهیه کرده اند کافر یا اهل کتاب یا غیر آن باشند خوردنش چه حکمی دارد ؟

و همچنین شما در يك رستوران سفارش غذایی می دهید که بخشی از این غذا دارای گوشت است (مرغ یا ماهی یا گوشت

قرمز) و نمی دانید که این گوشت چه ذبحی داشته. خوردن این غذا چه حکمی دارد؟

جواب :

از نظر اینجانب ، انسان (خواه مسلمان باشد یا کافر کتابی یا غیر کتابی) ذاتا پاک است ، مگر اینکه علم به آلوده شدن وی به نجاست عرضی مانند شراب یا خون و امثال آن داشته باشیم.

بنا بر این در کشورهای غیر اسلامی ، غذاهایی که گوشت و چربی گوشتی حیوانی مانند لارد (چربی خوک) و ماده دیگر نجس نداشته باشند مباح است . همچنین انواع ماهی های پولک دار مثل ماهی سلیمان ، ماهی سفید ، ماهی تون و امثال آنها و همچنین میگو حلال است . بنا بر این می توانید پیتزای سبزی و خوراک ماهی و ساندویچ های غیر گوشتی سفارش دهید. علاوه بر این بسیاری از رستورانهای حلال متعلق به مسلمانان در شهرهای بزرگ وجود دارد که غذاهای گوشتی آنها نیز حلال هستند.

مغز حرام

سؤال :

مغز حرام در کجای حیوان قرار دارد ؟

اگر قبلا آن را خورده باشیم ، تکلیف چیست؟

از نظر شرعی اصلا چرا خوردن آن حرام است؟

پاسخ :

مغز حرام ، همان نخاع است که در تیره پشت حیوان قرار دارد.

اگر قبلا آن را خورده باشید ، دیگر تکرار نشود.

از نظر شرعی ، اجزاء پست در حیوان در دیدگاه عرف ، نباید خورده شود.

عجز از طهارت

سؤال :

برادر من سگته مغزی کرده است و نیمه چپ بدن او کاملاً فلج است و نمی تواند حرکت کند. همسر و فرزند کوچک او باید به او کمک کنند تا بتواند طهارت را انجام دهد. حالا قصد مسافرت دارد. آیا حکم طهارت برای چنین شخصی چیست و در حال سفر یا به خاطر نداشتن محرم که نمی تواند طهارت را انجام دهد، چه باید بکند؟

جواب :

داشتن طهارت برای نماز لازم است. ولی در سفر و به خاطر نداشتن محرم که نمی تواند طهارت را انجام دهد ، نمازهای خود را بعداً قضا کند.

بازسازی قبور

سؤال :

من در باب قبر و زیارت ، احادیث زیادی از ائمه (ع) دیده ام :

- 1 - امام صادق (ع) از پیامبر (ص) روایت کرده اند که پیامبر نهی فرمودند جز خاکی که از قبر بیرون آورده می شود خاک دیگری بر قبر بریزند. (فروع کافی 202/3 2) .
- 2 - از امیر المؤمنین (ع) : کسی که قبری را بازسازی کند یا تمثالی بسازد یقیناً از اسلام خارج شده است. (وسائل الشیعه 868/2 3) .
- 3 - امیر المؤمنین (ع) : رسول خدا مرا فرستادند تا قبرها را صاف کنم وبتها را بشکنم. (وسائل الشیعه 870/2 4) .
- 4 - از امام کاظم (ع) : نشستن بر قبر وساختن وگچ کردن وگل کردن جایز نیست .عموماً از وسائل الشیعه جلد 2 صفحات حوالی 870 وخیلی احادیث دیگر.

در مورد این احادیث چه می فرمائید ؟

پاسخ :

دو مسأله یاد شده در زیر را باید به صورت جداگانه در نظر بگیریم و احکام آن ها را بیان کنیم :

الف - بالا بردن قبوری به عنوان اینکه به صورت بتی در آید و محل پرستش صاحب آن قبر گردد.

ب - ساختن بنا و یا مسجدی بر روی قبر یکی از بندگان شایسته خدا به عنوان احترام به وی و اینکه محل پرستش خداوند باشد.

در رابطه با مسأله اول ، شکی نیست که دین مبین اسلام ، اجازه بت سازی از قبور و یا پرستش مردگان را نداده است . روایاتی که در باره منع بلند ساختن قبور نقل شده و شما به آن ها اشاره کردید ، بر فرض صحت سند آنها ، بدین امر اشاره دارد.

اما در خصوص مسأله دوم ، یعنی ساختن بنا یا مسجد بر روی آرامگاه بزرگان دین ، مراتب ذیل را یاد آور می شویم :

1 - ساختن بارگاه یا مسجد بر روی قبر بندگان شایسته خدا ، تنها به عنوان احترام و بزرگداشت آنان است ، نه به عنوان عبادت و پرستش آنان. بنا بر این ، در حرم بزرگان دین نیز، تنها خداوند بزرگ ، مورد پرستش قرار می گیرد و لا غیر.

2 - از آیات شریفه قرآن چنین استفاده می شود که ساختن حرم برای اولیاء الهی و برپا ساختن مساجد بر روی آرامگاه عزیزان در گاه خدا به منظور بزرگداشت آنان، در میان امتّهای پیشین نیز ، امری مقدّس و شایسته به شمار می رفته است. از آیات سوره مبارکه "کهف" چنین استفاده می شود که پس از روشن شدن جریان اصحاب کهف و آگاه شدن مردم نسبت به مقام و منزلت آنان ، کسانی که در کنار آن غار گرد آمده بودند ، دو نظریه برای بزرگداشت آنان ارائه نمودند:

الف - گروهی از مردم گفتند : بر روی آنان ساختمانی بسازید. (سوره کهف ، آیه 21).

ب - دسته دیگر از مردم ابراز داشتند : بر روی آنان ، مسجدی اتخاذ خواهیم کرد.

در پرتو آیات یاد شده به خوبی روشن می گردد که ساختن بنا یا مسجد بر روی مزار بندگان شایسته خدا در میان دیگر

امّتها نیز ، امری مقدّس و پسندیده بوده است. قرآن مجید پس از نقل این داستان ، بدون اینکه از روش عملی آنان انتقاد کند ، با تقریر خویش ، آن را مورد تأیید قرار می دهد.

3- سیره عملی مسلمانان نیز در طول تاریخ ، بر همین اساس استوار بوده است. روشن ترین گواه بر این امر ، مسجد نبوی و ساختمان حرم مطهر حضرت رسول خدا (ص) در مدینه منوره است که بر روی آرامگاه پیامبر گرامی اسلام ، بنا گردیده و زیارتگاه میلیون ها مسلمان در هر سال می باشد.

وقف

سؤال:

مطابق وقفنامه ای خاص مربوط به سال 908 هجری قمری (که واقف محدوده املاک موقوفه را شخص کرده است)، متولیان طی حدود 400 سال با استفاده از عواید حاصله رقبات مذکور را اداره کرده اند . آیا حکومتها شرعاً مجاز به تغییر (کم و زیاد کردن محدوده

موقوفات) ، تملک و واگذاری اراضی موقوفه به غیر خواهند بود یا خیر؟

جواب:

در صورت وجود وقفنامه معتبر و واجد شرایط، باید بر اساس آن وقفنامه عمل شود.

آبجو بدون الکل

سؤال:

آبجوی به نام آبجو بدون الکل وجود دارد، می خواستم بدانم آشامیدن این آبجو حلال است یا حرام. ضمناً بعضی برادر های مسلمان می گویند در برنامه تلویزیون آلمان نشان داده که در این نوع آبجو ها زیر صفر الکل وجود دارد. می خواستم بدانم تکلیف چیست.

جواب:

آبجو اگر دارای الکل باشد یا مست کننده باشد، حرام است .

اما اگر نوشابه ای از جو بدست آید و از اول بدون الکل باشد و مست کننده نباشد و انسان را از حالت طبیعی خارج نکند، حرام نیست.

ولی اگر از اول الکل در آن وجود داشته و بعدا از آن گرفته شده، خوردن آن اشکال دارد.

دانلود کتاب

سؤال:

در مورد دانلود کتابهای موجود در سایتها که به صورت رایگان می باشد آیا برای ما که مقیم خارج از کشور هستیم و دسترسی به کتاب های موجود مشکل می باشد، منع شرعی وجود دارد؟

جواب:

اگر حق طبع آنها برای شخص یا سازمانی محفوظ نشده است و غرض از دانلود، فقط استفاده علمی باشد نه استفاده اقتصادی، اشکالی ندارد.

سیگار

سؤال:

آیا کشیدن سیگار، شرعا حرام است؟

جواب:

کشیدن سیگار، حرمت شرعی ندارد ، گرچه اولی ، ترک آن است.

دود سیگار

سؤال:

آیا دود سیگار، روزه را باطل می کند ؟

جواب:

دود سیگار، روزه را باطل نمی کند.

عقد فضولی

سؤال:

در حقوق ما می‌گوییم: اگر دختری را به عقد پسری در آورند در حالی که پسر یک دختر دیگر می‌خواسته این عقد باطل است. از نظر فقهی چه شرایطی دارد؟ مثلاً عقد غیر حضوری بوده و دختر و پسر توی یک اتاق جدا بودند؛ بعد آن پسر می‌بیند که مثلاً زهرا نبوده، بلکه میترا را به عقد او در آورده‌اند. این عقد چه حکمی دارد؟

جواب:

برای صحت عقد، شرایطی وجود دارد که از جمله آنها این است که زن و مرد همدیگر را بشناسند و نسبت به عقد ازدواج با یکدیگر رضایت داشته باشند. بنا بر این، اگر بدون اطلاع شخص از کسی که او را به عقد وی در آورده‌اند، عقدی صورت پذیرد، این عقد را عقد فضولی می‌نامند. و این عقد در صورتی که آن شخص بعد از اطلاع از آن رضایت دهد و نسبت به آن زن خوشنود باشد، صحیح

است و در غیر این صورت باطل است. البته در صورت رضایت هم بنا بر احتیاط، باید صیغه عقد را مجدداً بخوانند.

فرزند خوانده

سؤال:

سؤالی برای بنده پیش آمده در مورد طفلی که انسان از پرورشگاه برای سرپرستی به درون خانواده خود می برد و با بچه های خود بزرگ می کند، بعد که به سن تکلیف رسیدند آیا آن طفل از لحاظ شرعی با بچه های آن خانواده که از لحاظ جنسی متفاوت می باشند محرم خواهد بود؟ و یا با پدر و مادر آن خانواده؟

جواب:

محرمیت فقط از سه طریق حاصل می گردد:

اول : محرمیت نسبی مانند محرم بودن برادر و خواهر و امثال آن.

دوم : محرمیت سببی مانند محرم شدن عروس بر پدر شوهر به خاطر ازدواج با فرزند او.

سوم : محرمیت رضاعی که در صورتی که طفلی از زنی به مقداری شیر بخورد که عرفاً گفته شود با شیر او رشد کرده است، این طفل با آن زن به عنوان مادر رضاعی، و با بچه های او به عنوان خواهر و برادر رضاعی محرم می شود.

همسر بانوان تازه مسلمان

سؤال:

تعدادی از بانوان مسیحی هستند که قبلاً با مردان مسیحی ازدواج کرده اند و دارای فرزندان می باشند. هم اکنون با مطالعه در باره اسلام ، به این نتیجه رسیده اند که اسلام بهتر از مسیحیت است و مایل هستند مسلمان شوند.

اما شنیده اند که اگر مسلمان شوند، باید از شوهر خود جدا شوند و این امر برایشان مشکل است که کانون خانواده آنها از هم متلاشی شود. نظر شما در این زمینه چیست؟

پاسخ:

در این مورد خاص، آن بانوان مسلمان شوند و ازدواج آنان باطل نمی شود، ولی شوهر هیچگونه سیطره ای در امور زناشویی و تربیت اولاد نباید داشته باشد، بلکه آزادی بانوان تازه مسلمان در امور یادشده باید تامین گردد.

اعتقاد به علم لدنی

سؤال:

اگر شخصی معتقد است که امامان شیعه خلیفه و جانشینان برحق پیامبر اسلام هستند و معصوم می باشند و اطاعت امر آنها نیز واجب است، ولی اعتقاد به علم لدنی آنان ندارد و یا ولایت تکوینی آنها را باور ندارد، آیا این شخص را می توان شیعه دانست؟

جواب:

اگر چنین شخصی سایر شرایط تشیع را دارد و معتقد به خلافت بلافضل امام علی و امامت دوازده امام علیهم السلام هست و آنان

را پیشوایان دینی واجب الاطاعه می داند ، از دایره تشیع خارج نمی باشد. بلکه شایسته است با تحقیق بیشتر، به دیگر کمالات ائمه اطهار علیهم السلام واقف گردد و با باور قلبی به آن معتقد شود

گوشت حلال

سؤال

ما در اروپا زندگی می کنیم و در ایام عید، به دید و بازدید دوستان و بستگان خود می رویم و در منازل آنها مهمان هستیم ، یا اینکه با هم به رستورانی که صاحبش مسلمان است می رویم. آیا برای اطمینان از حلال و شرعی بودن گوشت مورد استفاده در غذای آنان، احتیاج به تفحص می باشد ؟ یا اینکه مسلمان بودن مهماندار، کفایت می کند ؟

جواب

مسلمان بودن صاحب آن کافی است، مگر اینکه به خاطر قرائن و شواهدی بدانید که او به حلال بودن و حرام بودن گوشت مورد

استفاده اهمیت نمی دهد. در چنین صورتی باید از خوردن غذاهای گوشتی خودداری کرد، ولی خوردن دیگر غذاها اشکالی ندارد.

تنبيه بدنى همسر

سؤال

آيا تنبيه بدنى همسر جايز است؟

جواب

زدن همسر جايز نيست.

ارث زنان

سؤال

آيا ارث زنان هميشه نصف مردان است؟

جواب

زن بودن یا مرد بودن در نظام ارث اسلامی نقشی ندارد. فلسفه اساسی در این نظام مراعات عدالت و قرابت وارث با فرد درگذشته است.

به این جهت، گاهی ارث یک زن سه برابر یک مرد می شود (مثل اینکه مردی از دنیا برود و فقط پدر و یک دختر داشته باشد) و گاهی هم یک زن، نصف سهم یک مرد را می برد. توضیح این امر، در رساله عملیه بیان شده است.

لباس حریر

سؤال

حکم پوشیدن لباسی که از ابریشم خالص و طبیعی درست شده برای مرد چیست؟

جواب

جایز نیست.

آرایش مردان

سؤال

حکم تقلید کردن از غربی ها در مسائل آرایش مردان و مدل موها چیست ؟

جواب

آرایش مو جایز است، مگر در موردی که آرایش مردان کاملاً شبیه آرایش زنانه باشد.

تارک الصلاة

سؤال

با مسلمانی که نماز نمی خواند چگونه رفتار کنیم؟

جواب

در ابتدا باید او را نصیحت کرد و با زبان خوش برای انجام این فریضه الهی دعوت کرد و دلایل نماز را برای او شرح داد. اما اگر اثر نداشت باید رابطه دوستی را با او قطع کرد.

چرم

سؤال

بنده در آلمان زندگی میکنم و میخواستم بدانم کفش ها و لباس هایی که از چرم طبیعی ساخته میشوند و در فروشگاه های آلمانی به فروش میرسند چه حکمی دارند؟

این چرم ها از حیوانات حلال گوشتی نظیر گاو و گوسفند تهیه شده اند که ذبح اسلامی بودن آنها معلوم نیست. آیا تماس پای مرطوب با کفش مذکور پا را نجس میکند و برای نماز باید آن را آب کشید؟

جواب

این کفشها محکوم به طهارت و پاک هستند.

رنگ کردن مو

سؤال

حکم رنگ کردن مو برای مرد چیست ؟

جواب

اشکالی ندارد.

تسبیحات جبر

سؤال

حکم تسبیحات "جبر" پس از نمازهای مقصوره برای مسافر چیست؟

جواب

تسبیحات جبر (یعنی گفتن 30 مرتبه "سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر" پس از نمازهای شکسته)، برای مسافر واجب نیست، بلکه مستحب است.

تغییر حکم سنگسار

سؤال

آیا حکم سنگسار در قرآن یا کتابهای آسمانی دیگر آمده است؟

جواب

حکم سنگسار در قرآن مجید نیامده است، ولی در کتاب تورات بیان شده است.

سؤال:

آیا حاکم شرع می تواند احکامی مانند سنگسار و اعدام افراد را به احکام دیگری مانند زندان و جریمه های نقدی تبدیل نماید؟

جواب:

در خصوص ابواب حکومتی و مدیریتی جامعه در فقه اسلامی، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه معصومین علیهم السلام و حاکم شرع (یعنی فقیه جامع الشرائط عادل و مبسوط الید) در زمان غیبت کبرا می توانند با استناد به قواعد کلی فقه اسلامی، و بر اساس مصالح عامه امت اسلام، احکام مذکور را تبدیل نمایند.

نماز غیر عربی

سؤال

آیا می شود نماز را به زبانی دیگر غیر از عربی خواند ؟

جواب

نماز برای همه مسلمانان باید با همان زبان قرآن مجید باشد.

گرفتن دست همسر در جامعه

سؤال

حکم گرفتن دست همسر برای مرد در جامعه چیست ؟

جواب

اشکالی ندارد.

صیغه نذر

سؤال

من چندین سال قبل نذر کرده بودم اگر خانه بخریم، برای مدتی در سال، مجالس عزاداری برای امام حسین (ع) برپا کنم. اما نتواستم در آن زمان نذر را ادا کنم و اکنون نیز آن خانه را فروخته ام. حال تکلیف من چیست؟

جواب

اگر نذر شما با صیغه مخصوص نذر بوده (یعنی گفته اید: نذرت لله یا به فارسی گفته اید برای خدا بر من است که این کار را انجام دهم) آنگاه عمل به نذر واجب می شود. در چنین صورتی شما باید در آینده هر وقت فرصتی شد، به تعداد سالهایی که آن خانه را داشته اید، هر سال مراسم روضه را بانی شوید. این کار می تواند در یک مسجد یا منزل فعلی شما باشد. اما اگر صیغه مخصوص نذر را به کار نبرده اید، چیزی بر شما واجب نیست. همچنین اگر در حال حاضر توان مالی لازم را ندارید، در این زمان چیزی بر شما واجب نیست. نکته دیگر اینکه آن مراسم روضه می تواند ساده و کم خرج و حدّ اقل با قرائت روضه مربوط به محرّم باشد.

واجب شدن ازدواج

سؤال

در چه صورتی برای مرد، ازدواج واجب میشود ؟

جواب

در صورتی ازدواج واجب می شود که اگر شخص ازدواج نکند به گناه می افتد و نمی تواند خود را کنترل کند.

موی گربه

سؤال

حکم خواندن نماز با لباسی که موهای گربه در آن است چیست ؟

جواب

نماز صحیح است.

گوشت خرگوش

سؤال

حکم خوردن گوشت خرگوش چیست ؟

جواب

جایز نیست.

توهین به متجاهر به فسق

سؤال

حکم توهین به کسی که فسق او ظاهر است چیست؟

جواب

توهین به طور کلی نسبت به مسلمان و غیر مسلمان جایز نیست

ازدواج موقت

سؤال

نظر شما در باره ازدواج موقت چیست؟

جواب

ازدواج ، پیوندی است بین زن و شوهر. این پیوند، گاهی به صورت دائمی است و حد و مرزی از نظر زمان برای آن در عقد، بیان نمی شود و گاهی به صورت محدود و بامدت معین است. هر دو به

عنوان ازدواج شرعی انجام می گیرد و تفاوت این دو تنها در «دائم» و «موقت» بودن آن است و در سایر خصوصیات با یکدیگر همانند و یکسانند. شرایطی را که اینک یادآور می شویم در نکاح موقت بسان ازدواج دائم معتبر است:

- زن و مرد باید مانع شرعی در ازدواج، از قبیل نسب و سبب و دیگر موانع شرعی، نداشته باشند و گرنه عقد آنان باطل است.
- مهریه مورد رضایت طرفین باید در عقد ذکر شود.
- مدت ازدواج معین باشد.
- عقد شرعی اجرا گردد.
- فرزندی که از آنان متولد می شود، فرزند مشروع آنان است و همانگونه که برای فرزندان متولد شده بانکاح دائم، شناسنامه گرفته می شود، باید برای فرزندی که در نتیجه نکاح موقت متولد می گردد، شناسنامه اخذ گردد و در این مورد نیز تفاوتی بین عقدا دائم و موقت وجود ندارد.
- نفقه فرزندان، بر پدر است و اولاد از پدر و مادر ارث می برند.

- آنگاه که مدت ازدواج به پایان رسید، اگر زن در حد یائسه نباشد، باید عده شرعی نگه دارد و اگر در اثنای عده روشن شود که باردار است، باید از هر نوع ازدواج خودداری کند تا وضع حمل نماید.

همچنین، سایر احکام ازدواج دائم باید درمورد ازدواج موقت رعایت شود. تنها تفاوت این است که چون ازدواج موقت برای رفع ضرورت‌ها تشریح شده است، هزینه زن بر عهده شوهر نیست و در صورتی که زن به هنگام عقد، شرط میراث ننماید، از شوهر خود ارث نمی‌برد. و روشن است که این دو تفاوت، تأثیری درماهیت نکاح ندارند.

همگی معتقدیم که آیین اسلام، شریعت جاودانی و خاتم است که پاسخگوی تمام نیازها می‌باشد. اینک می‌گوییم جوانی که به منظور ادامه تحصیلات خود باید سالهای متمادی در يك کشور و یا شهر غریب به سر ببرد و به علت امکانات محدود، نمی‌تواند به ازدواج دائم دست یابد، در برابر خود سه راه مشاهده می‌کند که باید یکی از آنها را انتخاب کند:

الف - به همان حالت عذب باقی بماند.

ب - در منجلاب فحشا و آلودگی ها سقوط کند.

ج - در چهارچوب شرایط یاد شده، با زنی که ازدواج او شرعاً جایز است، برای مدت معینی ازدواج نماید.

در مورد نخست باید گفت که این مورد غالباً با شکست روبرو می شود، هر چند افراد انگشت شماری می توانند قید هر نوع عمل جنسی را بزنند و صبر و بردباری پیشه سازند ولی این روش، برای همه قابل اجرا نیست.

فرجام کسانی که راه دوم را برگزینند نیز تباهی و بیچارگی است و از دیدگاه اسلام عملی است حرام. و اندیشه تجویز آن به بهانه ضرورت، نوعی گمراهی فکری و کج اندیشی می باشد.

بنابراین، تنها راه سوم متعین می شود که اسلام آن را جایز شمرده است.

نکنه ای که باید به آن اشاره کنیم این است که جایز بودن ازدواج مذکور با شرایطی که بیان شد، به این معنا نیست که بدون ضرورت و حالت اضطرار، افرادی برای مقاصد خوش گذرانی به سراغ ازدواج موقت بروند. روایاتی از پیشوایان معصوم علیهم السلام به ما رسیده است که مردم را از افراط در این امر برحذر داشته اند.

سؤال

آیا برای ازدواج موقت با دختری که رشیده است و بیش از 18 سال دارد، اذن پدر او شرط است؟

جواب

اگر آن دختر غیر مسلمان است، ازدواج موقت با موافقت خودش و با مراعات همه شروطی که در رساله بیان شده، جایز است. اما اگر مسلمان و باکره باشد، اذن پدر او علاوه بر موافقت خودش، شرط است.

در صورتی که آن دختر قبلاً ازدواج کرده و طلاق گرفته است، موافقت خودش با مراعات سایر شروط، کافی است.

فکر حرام

سؤال

آیا برای فکر کردن به کارهای حرام، گناه نوشته میشود؟

جواب

اگر فکر حرام طوری باشد که انسان را به طرف حرام بکشاند، گناه است.

ژلاتین

سؤال

حکم ژلاتین چیست؟ آیا اگر در مواد غذایی ژلاتین باشد که معلوم نباشد از چه منبعی گرفته شده حکم خوردنش چیست؟

جواب

اگر ژلاتین گیاهی باشد اشکالی ندارد. ژلاتین حیوانی در کشورهای مسلمان حلال شناخته می شود.

در مورد ژلاتین موجود در مواد غذایی در کشورهای غیر مسلمان اگر نمی دانید از چه منبعی تهیه شده است، استفاده آن جایز است. اما اگر می دانید که از حیوان حرام گوشت یا خوک تهیه شده، خوردن آن جایز نیست.

پوشش مردان

سؤال

تا چه مقدار باید مرد بدن خودش را از زنان نامحرم بپوشاند ؟

جواب

در حدی که تحریک کننده نباشد.

اجبار در ازدواج

سؤال

اگر پدر و مادر بخواهند پسرشان را مجبور کنند با یک زن ازدواج کند، در حالی که پسر آنها زن مورد نظر پدر و مادر را نمی خواهد، آیا آن ازدواج صحیح است؟

جواب

اگر ازدواج بدون رضایت پسر یا دختر باشد، صحیح نیست.

شرط بندی

سؤال

آیا شرط بندی در مسابقه اسب سواری جایز است؟

جواب

شرط بندی فقط برای کسانی که در مسابقه شرکت می کنند جایز است.

تنبيه بدنى فرزند

سؤال

حکم زدن فرزند برای پدر و مادر چیست ؟

جواب

شایسته است با روش های دیگر تربیتی مانند نصیحت و تشویق و امثال آن با فرزندان رفتار شود. اگر زدن موجب سرخ شدن یا سیاه شدن پوست فرزند شود، مجازات دیه دارد که در کتاب های مفصل فقهی بیان شده است.

وجود مشروب در منزل میزبان

سؤال

اگر در خانه شخصی دعوت شده ایم و در آنجا مشروبات الکلی وجود دارد، چه باید کرد؟

جواب

اگر مشروب بر سر سفره باشد، واجب است آنجا را ترک کند. در غیر این صورت هم، اگر خروج او به عنوان نهی از منکر مؤثر باشد، در این صورت نیز لازم است منزل را ترک نماید. ولی اگر با ماندن و موعظه می تواند بر روی او تاثیر مثبت بگذارد و او را هدایت کند،

می تواند بماند و او را موعظه کند و در صورتی که بپذیرد مشروب را دور بریزد، در مهمانی باقی بماند.

رجم

سؤال

آیا مجازات رجم در قرآن آمده است؟

جواب

مجازات سنگسار برای زنانی محصنه در قرآن نیامده است. این حکم در سفر تثنیه از کتاب تورات آمده است و از دین یهود به جزیره العرب وارد شده است.

روایاتی در زمینه رجم وجود دارد که در تفسیر آن میان فقهای مسلمان اختلاف نظر وجود دارد.

از نظر ما، امکان تبدیل این مجازات به انواع دیگر مجازات مانند حبس و امثال آن وجود دارد.

عقد محرمیت

سؤال

من دختری هستم که قصد ازدواج با جوانی را دارم که ایشان با خانواده خود به خواستگاری آمده و جواب خانواده ام به ایشان این

بود که از نظر آنها تایید شده هستند اما به دلیل این که هنوز دانشجو هستند ما را عقد نکردند و قرار عقد را به سال بعد به تعویق انداختند.

آیا ما می توانیم تا آن هنگام، عقد موقت بخوانیم و با هم محرم شویم؟

جواب

اگر شما و پدرتان و نامزدتان موافق باشید، اشکالی ندارد که به مدت معینی عقد محرمیت بخوانید و سپس به عقد دائم تبدیل نمایید.

اجرة المثل

سؤال

یکی از افراد برای تعمیرات منزل به من کمک کرد و قرار ما بر آن بود که او دست مزد خود را بگیرد ولی متأسفانه مبلغ دست مزد و مدت کار از قبل تعیین نگردید. بعد از انجام کار من به او زنگ زدم و از او تقاضای صورت حساب کردم، و یک رقم نامعقول از او شنیدم که هرگز فکر نمی کردم که او چنین تقاضایی کند، این مطلب را به او گفتم و او به صورت قهر می خواهد چیزی نگیرد، من حتی از او

معذرت خواستم و میخواهم که تمام مبلغ مورد تقاضای او را بدهم ولی او امتناع میکند و من نمی خواستم که خدای نا کرده حق الناس به گردن من بماند. من از شما خواهش می کنم که تکلیف شرعی بنده را در این مورد به من بگویید.

جواب

در چنین موردی باید آنچه معمولاً و مطابق عرف محل زندگی شما به نامبرده برای نوع این کار در حدّی که انجام داده اند پرداخت شود. این مقدار را اجرة المثل می گویند. بیش از آن چیزی بر شما واجب نیست.

حق معاشرت همسران

سؤال

در جایی گفته شد طبق نظر اسلام اگر شوهر درخواست هم خوابگی کرد واجب است زن اطاعت کند (مگر ایام عادت ماهانه و روزه داری).

از آنجا که علم روانشناسی بانوان اثبات کرده است اگر زن از نظر جسمی و روحی آمادگی آمیزش را نداشته باشد (همچون

خستگی، ناراحتی فکری و روحی و امثال آن) مجبور کردن وی به آمیزش موجب آسیب جسمی و روحی زن خواهد شد. آیا اگر زن روزه و یا عادت ماهانه نباشد، واجب است از شوهر در خصوص درخواست آمیزش اطاعت کند ولو اینکه این آمیزش موجب آسیب جسمی یا روحی زن گردد؟

جواب

اگر در موردی موجب آسیب روحی و جسمی باشد، جایز نیست. منظور این است که زن بدون دلیل نمی تواند هم همسر مردی باشد و هم از هرگونه تماس جنسی خودداری کند.

وجوب ازدواج

سؤال

آیا ازدواج واجب است ؟

جواب

ازدواج فی نفسه سنت و مستحب است ولی در صورتی که انسان بدون ازدواج به حرام بیفتد، واجب می گردد.

ماهی بدون فلس (پولک)

سؤال

آیا خوردن گوشت ماهیان بی فلس جایز است؟

جواب

جایز نیست.

نگاه به زنان غیر مسلمان

سؤال

آیا نگاه کردن به زنان بی حجاب غیر مسلمان جایز است یا خیر؟

جواب

اگر نگاه از روی شهوت نباشد اشکالی ندارد.

ذبیحه اهل کتاب

سؤال

آیا به نظر شما خوردن گوشت ذبایح اهل کتاب (زرتشتی، یهودی

ومسیحی) جایز است؟

جواب

جایز نیست.

تخته نرد

سؤال

آیا بازی با تخته نرد بدون برد و باخت چگونه می باشد؟

جواب

بازی با تخته نرد و شطرنج و امثال آنها اگر بدون برد و باخت باشد اشکالی ندارد.

مشروب در آدامس

سؤال

حکم کمی مشروب در آدامس چیست؟

جواب

استفاده از آن جایز نیست.

دود سیگار

سؤال

اگر دود سیگار کسی را اذیت کند برای من سیگارکش چه حکمی دارد ؟

جواب

اذیت دیگران جایز نیست. در جایی سیگار کشیدن جایز است که دیگران را اذیت نکند.

مواد مخدر

سؤال

حکم کشیدن مواد مخدر چیست ؟

جواب

کشیدن مواد مخدر حرام است.

گفتگو با نامحرم

سؤال

گفتن و خندیدن با دختران نامحرم چه حکمی دارد؟

جواب

اگر فقط گفتگو با رعایت احکام شرعی باشد، اشکالی ندارد. اما اگر به نحوی باشد که منجر به کاری خلاف شرع گردد، جایز نیست.

رجوع

سؤال

من مقلد مرجع دیگری هستم. اما در مسأله ای خاص مایلیم از شما پیروی کنم. آیا لازم است به طور کلی به شما رجوع کنم یا اینکه رجوع در این مسأله خاص کافی است؟

جواب

رجوع در این مسأله خاص کفایت می کند.

بسته بودن چشم در حال نماز

سؤال

سؤالی در مورد بسته بودن چشم در موقع نماز خواندن داشتم، آیا از نظر شما خواندن نماز با چشم بسته جایز است یا خیر؟ بارها می شود که بنده با بستن چشم در موقع نماز حس خاصی پیدا میکنم آیا نماز بنده باطل میشود؟

جواب

نماز صحیح است.

گفتن "یا علی ادرکنی"

سؤال

آیا گفتن "یا علی ادرکنی" و مشابه اینگونه صدا زدن ها که غیر خدا مورد ندا قرار می گیرد، جایز است. آیا این کار موجب شرک نیست؟

پاسخ

گفتن این کلام، با مراعات شروط لازم برای صدا زدن افراد، به نحوی که در کتاب شیعه پاسخ می دهد توضیح داده ایم جایز است.

آنچه که موجب برانگیخته شدن این پرسش گردیده، ظاهر برخی از آیات قرآن است که به حسب ظاهر، از خواندن غیر خدا نهی می کند.

«وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا». (جن، 18)

- مساجد، آن خداست، پس با خدا کسی را نخوانید.

«وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ». (یونس: 106)

- جز خدا کسی را مخوان که نه نفعی به تو می رساند و نه ضرری.

گروهی، با دستاویز قرار دادن این گونه آیات، ندای دیگران و خواندن اولیای خدا و صالحان را، پس از درگذشت آنها، شرک و پرستش آنان دانسته اند.

پاسخ: برای روشن شدن پاسخ این پرسش، شایسته است معنای دو واژه «دعا» و «عبادت» را توضیح دهیم:

شکی نیست که لفظ دعا در لغت عرب، به معنای ندا و خواندن و واژه «عبادت» به معنای پرستش است و هرگز نمی توان این دو

لفظ را با هم مترادف و هم معنا شمرد؛ یعنی نمی توان گفت هر
ندا و درخواستی عبادت و پرستش است زیرا:

اولاً: در قرآن مجید لفظ دعوت در مواردی بکار رفته است که هرگز
نمی توان گفت مقصود از آن عبادت است مانند:

«قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَ نَهَارًا». (نوح: 5)

- (نوح گفت): پروردگارا! من شب و روز، قوم خودم را (به سوی تو)
دعوت کردم.

آیا می توان گفت مقصود نوح این است که من قوم خود را شب و
روز عبادت کردم.

بنابراین، نمی توان گفت دعوت و عبادت، مترادف یکدیگرند و اگر
کسی از پیامبر یا مرد صالحی استمداد کرد و آنان را خواند،
عبادتشان کرده است؛ زیرا دعوت و ندا اعم از پرستش است.

ثانیاً: مقصود از دعا در مجموع این آیات، مطلق خواندن نیست. بلکه
دعوت خاصی است که می تواند با لفظ پرستش ملازم باشد؛ زیرا

مجموع این آیات در مورد بت پرستانی وارد شده است که بت های خود را خدایان کوچک می پنداشتند.

شکی نیست که خضوع بت پرستان و دعا و استغاثه آنان در برابر بت هایی بود که آنها را به عناوین مالکان حق شفاعت و مغفرت و... توصیف می کردند و آنها را متصرف مستقل در امور مربوط به دنیا و آخرت می شناختند و ناگفته پيدا است که در این شرایط، هر نوع دعوت و درخواستی از این

موجودات، عبادت و پرستش خواهد بود. روشن ترین گواه بر این که دعوت و خواندن آنان با اعتقاد به الوهیت بوده، آیه زیر است:

«فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ». (هود:

101)

- خدایانی که جز خدای بزرگ، آنان را فرا خواندند (می پرستیدند)، آنان را بی نیاز نساخت.

بنابراین، آیات مورد بحث، ارتباطی به محل بحث ما ندارد، موضوع بحث ما درخواست بنده ای از بنده دیگر است که نه او را إله و ربّ

می داند و نه مالک و متصرف تامّ الاختیار در امور مربوط به دنیا و آخرت، بلکه او را بنده عزیز و گرامی خدا می شناسد که او را به مقام رسالت و امامت برگزیده و وعده داده است که دعای او را درباره بندگان خود بپذیرد، آنجا که فرموده است:

«وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاؤُكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا». (نساء: 64)

- اگر آنان هنگام ستم بر خویش، نزد تو می آمدند و از خدا درخواست آمرزش می کردند و پیامبر نیز برای آنان طلب آمرزش می نمود، یقیناً خدا را توبه پذیر و مهربان می یافتند.

ثالثاً: آیات یاد شده، گواه روشن است که مقصود از دعوت، مطلق درخواست کار و حاجت نیست بلکه دعوت پرستشی است، از این جهت در يك آیه، پس از لفظ دعوت، بلافاصله از همان معنا به لفظ «عبادت» تعبیر آورده است:

«وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ». (غافر مؤمن): 60

- و پروردگار شما فرمود مرا بخوانید (دعوت کنید) تا اجابت کنم شما را. آنان که از عبادت من سرکشی می کنند، به زودی با ذلت و خواری، به دوزخ وارد می شوند.

همانطور که ملاحظه می نمایید در آغاز آیه، لفظ «ادعونی» و در ذیل آن لفظ «عبادتی» بکار برده شده، و این گواه است که مقصود از این دعوت، درخواست و یا استغاثه خاص در برابر موجوداتی بوده است که آنها را به صفات الهی شناخته بودند.

نتیجه

از سه مقدمه یاد شده چنین نتیجه می گیریم که هدف اساسی قرآن در این آیات، نهی از دعوت گروههای بت پرست است که بت ها را شريك خدا و مدبر یا مالکان شفاعت می دانستند و هر نوع خضوع و تذلل و یا ناله و استغاثه و طلب شفاعت و یا درخواست حاجت، از این دید بود که آنان خدایان كوچك می باشند که عهده دار کارهای خدایی هستند و بت پرستان معتقد بودند که خداوند، بخشی از کارهای مربوط به دنیا و آخرت را به آنان واگذار نموده است. این آیات، چه ارتباطی دارد با استغاثه از روح پاکی که

از نظر دعوت کننده، ذرّه ای از مرز بندگی، گام فراتر ننهاده بلکه بنده محبوب و گرامی خدا محسوب می شود؟!

اگر قرآن می فرماید: «وَ أَنْ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا». (جن: 18)

«مساجد از آن خدا است، پس همراه خدا کسی را نخوانید» مقصود، دعوت‌های پرستشی است که عرب جاهلی، بت‌ها و یا اجرام کیهانی و فرشته و جن را می پرستیدند. این آیه و نظایر آن، مربوط به دعوت از شخص یا شیئی است که با معبود دانستن وی همراه باشد و شکی نیست که درخواست از این موجودات، با چنین اعتقاد، پرستش آنان خواهد بود. لیکن این آیات چه ارتباطی به درخواست دعا از شخص دارد که درخواست کننده هیچ مقام الهی و ربوبی و تدبیری برای او قائل نیست بلکه او بنده شایسته و محبوب خدا است؟

ممکن است تصور شود که دعوت اولیای شایسته خدا، تنهادر زمان حیات آنان جایز است و پس از درگذشت آنان، شرك می باشد.

در پاسخ این پرسش می‌گوییم: ما از ارواح پاکِ بندگانِ نیکوکاری چون پیامبر و امامان، که به تصریح آیات قرآن زنده‌اند و در افقی فراتر از شهدا به حیات برزخی خود ادامه می‌دهند، استمداد می‌کنیم نه از بدنهای خفته در خاک. و اگر در کنار قبور آنان چنین درخواستی می‌نماییم به خاطر آن است که این حالت، در ما ایجاد ارتباط و توجه بیشتر به ارواح مقدس آنان می‌نماید. افزون بر این که طبق روایات، این مقام‌ها، محل استجابت دعا نیز هستند.

خواندن ذکر "ناد علی"

سؤال

آیا خواندن ذکر "ناد علی" جایز است؟

جواب

خواندن آن به قصد رجاء جایز است

بازار فارکس

سؤال

در خصوص فعالیت در بازار فارکس می‌خواستم بدانم آیا این نوع فعالیت و کسب درآمد از این طریق اشکال دارد یا خیر؟

جواب

در صورتی که این معاملات، صرفاً به عنوان صرافی ارز باشد و آنچه معامله می شود نیز، مابازاء واقعی داشته باشد، بلااشکال است، و در غیر این صورت، جایز نیست.

رؤیت هلال

سؤال

ما در سوئد زندگی می کنیم. آیا در روزی که شما به عنوان اول ماه قمری اعلان می کنید و هلال ماه فقط در یک کشور دیگر قابل رؤیت هست، برای ما نیز، اول ماه محسوب می شود؟

جواب

هرگاه هلال ماه در یک نقطه از کره زمین به صورت قطعی با چشم مجرد قابل رؤیت باشد، برای همه مردم در همه مناطق جهان معتبر است و کفایت می کند.

عقیقه

سؤال

آیا برای عقیقه حتماً لازم است یک گوسفند قربانی شود، یا اینکه اگر اطعام صورت گیرد کفایت می کند؟

جواب

صرف اطعام کفایت می کند. ولی در صورت تمکن، بهتر است به اندازه گوشت یک گوسفند کامل برای تهیه طعام استفاده شود. همینکه مقداری از این طعام به مستمندان داده شود کافی است. بقیه را می توان صرف اطعام دوستان و بستگان نمود.

فرو بردن سر در آب

سؤال

یکی از مبطلات روزه فروبردن کامل سر در آب است. آیا دلیل نقلی و عقلی یا منطقی در این حکم وجود دارد؟

جواب

عمده دلیل این حکم شرعی، روایاتی است که در کتب معتبر حدیث مانند کتاب الکافی، وسائل الشیعه و غیره آمده است. شاید حکمت آن این باشد که از احتمال بلعیدن آب به صورت غیر اختیاری جلوگیری شود.

مصافحه و دست دادن

سؤال

من برای مدت مدیدی است که در امریکا برای درس خواندن زندگی می‌کنم، گاهی اوقات برایم پیش می‌آید که در موقعیت اضطراری برای دست دادن با نا محرم قرار می‌گیرم (مانند جلسه کاری یا درسی یا سمینار یا موقع تحویل دادن جایزه...). گاهی از اوقات اگر دست ندهم، حمل بر بی احترامی می‌شود و فرصت توضیح دادن هم نیست، مخصوصاً انسانهایی که هیچ از اسلام نمی‌دانند.

آیا حکم دست دادن در چنین مواقعی چیست؟

جواب

یکی از مسائل مورد ابتلای مسلمانان در کشورهای غیر اسلامی این است که در بسیاری از اوقات در معرض مصافحه و دست دادن با زنان غیر مسلمان در مواردی که شما بیان کردید و یا ضیافتها و مجالس رسمی و دیپلماتیک و یا در محل شغل یا ادارات دولتی و یا

در هنگام مصاحبه برای گرفتن ویزا و مانند آن قرار می گیرند ؛ و یا زنان مسلمان در موضع اضطراری برای دست دادن با مردان غیر مسلمان واقع می شوند و این پرسش را مطرح می کنند که آیا در چنین مواقعی دست دادن با زنان اهل کتاب و یا عموم غیر مسلمانان جایز است یا نه؟

در پاسخ به این پرسش ، به سه موضوع مرتبط با هم در این مسأله اشاره می کنیم. ابتدا به بررسی دیدگاه اسلام از زاویه احکام اولیه می پردازیم ؛ سپس مسأله مصافحه با حایل مانند دستکش را یادآور می شویم ، و آنگاه بحث جواز مصافحه در موارد حرج و اضطرار را از نظر شما می گذرانیم

احکام اولیه در خصوص مصافحه

بر اساس احکام اولیه اسلامی در مورد بانوان ، مردان اجازه ندارند بدن زن نامحرم را لمس کنند، خواه آن زن مسلمان باشد یا غیر مسلمان. در این زمینه ، روایات متعددی از پیشوایان بزرگ دین به ما رسیده است که برخی از آنها را از نظر شما می گذرانیم

عن سماعة بن مهران قال: سألت أبا عبد الله عليه السلام عن مصافحة الرجل المرأة . قال (ع) : لا يحل للرجل أن يصافح المرأة إلا امرأة يحرم عليه أن يتزوجها (اخت أو بنت أو عمّة أو خالة أو بنت اخت أو نحوها) ، وأما المرأة التي يحل له أن يتزوجها فلا يصافحها إلا من وراء الثوب ولا يغمز كفها

يعنى: سماعة ابن مهران مى گوید: از امام جعفر صادق عليه السلام در باره دست دادن مرد با زن پرسیدم. حضرت فرمود: جایز نیست مرد با زن مصافحه کندمگر زنی که ازدواج با وی برای او حرام است (یعنی زنانی که با او محرم هستند) مانند خواهر، دختر، عمه یا خاله یا دختر خواهر و مانند آنها؛ اما زنی که ازدواج با او برایش حلال است نباید با وی دست بدهد ، مگر از ورای لباس، و همچنین جایز نیست دست او را بفشارد

عن أبى بصير عن أبى عبد الله (ع) قال : " قلت له هل يصافح الرجل المرأة ليست بذات محرم؟ فقال : لا

يعنى: ابوبصير مى گوید به امام صادق عليه السلام گفتم: آیا مرد مى تواند با زن نامحرم مصافحه کند؟ حضرت فرمود: نه

روشن است که مورد سؤال و جواب در این روایات، مطلق است و شامل زنان مسلمان و غیر مسلمان می شود. بنا براین ، تفاوتی میان زن مسلمان و غیر مسلمان در زمینه عدم جواز مصافحه مرد نامحرم با او وجود ندارد. و اینکه برخی نویسندگان گفته اند مورد سؤال و جواب در این روایات انصراف دارد به زنان مسلمان، ادعایی بدون دلیل است

احادیث اسلامی دیگری نیز در این زمینه و در مورد کیفیت بیعت زنان با پیامبر اسلام در صدر اسلام در کتب روایی آمده است که مؤید همین حکم است و ما برای رعایت اختصار از نقل آنها صرف نظر می کنیم

بر اساس آنچه گذشت روشن می گردد که در حالت عادی و بدون ضرورت و اضطرار، مردان نباید با زنان نامحرم مصافحه کنند ، خواه آن زنان مسلمان باشند و یا غیر مسلمان

مصافحه با حایل

از مجموعه روایات اسلامی به خوبی معلوم می گردد که دست دادن مردان با زنان نامحرم ، اگر با حایلی مانند دستکش یا پارچه

ای دیگر باشد و به قصد لذت جنسی و نوازش نباشد، اشکالی ندارد. در این مورد به عنوان نمونه به حدیثی از پیامبر گرامی اسلام اشاره می کنیم

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله) : لا يجوز للمرأة أن تصافح غير ذي محرم إلا من وراء ثوبها

یعنی: برای زنان جایز نیست با نامحرم مصافحه کند ، مگر از وراء لباس او

بنا بر این ، اگر مرد یا زن نامحرم دارای دستکش یا قطعه پارچه مشابهی باشد که دست وی را بپوشاند و مقصود از مصافحه با او التذاذ جنسی نباشد ، دست دادن دیگری با وی به صورت عادی جایز است

مصافحه در شرایط ضرورت و اضطرار

در فقه اسلامی قواعد کلیه ای مانند قاعده "لا حرج" و قاعده "لا ضرر" وجود دارد که بر اساس آنها، احکام شرعی اولیه دگرگون

می شود و جای خود را به احکام ثانویه می دهد. اینجانب تعداد نود و نه قاعده از این قبیل را در کتاب " القواعد الفقهية " بیان کرده ام بر مبنای این قواعد عامه ، اگر دست ندادن با زن نامحرم در کشورهای غیر اسلامی در شرائطی خاص ، توئم با حرج و یا خسارت قابل ذکری باشد و توضیح علت دست ندادن هم برای وی مقدور نباشد، در این صورت، مضافه به شرط عدم قصد التذاذ جنسی و در حد ضرورت جایز است.

اذن پدر برای ازدواج دختر

سؤال

منظور جنابعالی از عبارت " بنا بر احتیاط " در مسئله 8 باب ازدواج، آیا احتیاط واجب است یا مستحب؟

جواب

منظور، احتیاط واجب است، ولی در صورتی که همسر مناسبی به تشخیص دختر بالغه و رشیده وجود داشته باشد و پدر بدون دلیل منطقی مخالفت کند، آن احتیاط، ساقط می گردد.

انحراف جنسی

سؤال

با توجه به اینکه بنده در یک کشور اروپایی زندگی می‌کنم و اینجا متأسفانه مردم پایبندی به مسائل دینی ندارند و یا خیلی سست به آن عمل می‌کنند، در محل کارم چند همجنس‌گرا، اعم از زن و مرد وجود دارند که در ابتدا سعی بر پرهیز از صحبت با آن‌ها می‌کردم. فردی از بین آنها که می‌دانست من اعتقادات مذهبی دارم سعی بر باز کردن باب صحبت با من داشت و بعد از آشنائی با نظرات من در مورد همجنس‌گرایان، توضیحاتی در مورد وضعیت خود برای من داد. از آن جمله که وی علاوه بر اعتقاد به توحید عمل خود را این‌گونه توجیه می‌کند که اولاً او این مسئله را به اختیار خویش انتخاب نکرده و این کاملاً غریزی می‌باشد و به تعبیر او خواست خداوند متعال بر این امر مقدر است. برای همین، دلیلی برای مبارزه با این‌غریزه نمی‌بیند و حتی دلیلی برای تغییر جنسیت هم برای او وجود ندارد.

می‌خواستم از نظرات شما در این مورد استفاده کنم.

آیا این امر غریزی است؟ چه راه حلی از دیدگاه اسلام، برای این معضل وجود دارد؟

سؤال دیگر بنده، نوع برخورد با این اشخاص است که دارای این طرز فکر هستند. آیا از لحاظ شرعی باید از این افراد پرهیز نمود و با آنها هم کلام نشد؟

جواب

در مورد مسأله اول، گاهی از اوقات، این تمایل و احساس، ناشی از شرایط تربیتی نادرست است، و گاهی از اوقات به خاطر ویژگیهای جسمانی و مزاجی. بنا بر این اگر از نوع اول باشد، لازم است توسط پزشکان روحی و جسمی معالجه شود. اما اگر از نوع دوم باشد، می تواند پس از تایید پزشک متخصص، تغییر جنسیت بدهد و با جنس مخالف ازدواج کند. ولی بدون تغییر جنسیت، از آنجا که این عمل خلاف فطرت عمومی انسانهاست، ازدواج با همجنس، موجب ناهنجاری های اجتماعی و فرهنگی می گردد و لذا در شرع اسلام هم جایز نمی باشد.

در مورد ارتباط با افراد منحرف جنسی، بطور کلی، ارتباط با افرادی که دارای انحرافی در اعتقاد یا عمل هستند، در صوتی که موجب

هدایت و اصلاح آنان شود، در حدّ ضرورت جایز است، در غیر این صورت جایز نیست

پست های اجرایی برای زنان

سؤال

آیا زنان می توانند در مساند بالای دولتی خدمت کنند مانند وزیر، رئیس جمهور و امثال آن؟

جواب

زن هم مانند مرد، در صورتی که شرایط و توانایی های لازم را جهت تقبل پست های علمی و اجرایی یادشده داشته باشد، می تواند مسئولیت های مذکور را بپذیرد.

دیه زنان

سؤال

آیا دیه زن با مرد از نظر شما متفاوت است؟

جواب

دیه زن با مرد، برابر است.

کار در مغازه در غرب

سؤال

من یک دانشجو و ساکن در یک کشور غربی هستم و در یک سوپر مارکت مشغول به کار هستم. در این مغازه مواد غذایی حرام نیز عرضه می شود ولی من در قسمت غیر حرام کار می کنم. با توجه به اینکه شاید مقداری از درآمدي که من در این مغازه به دست می آورم پولی باشد که از فروش مواد غذایی حرام باشد؛ آیا این درآمد برای من حرام است یا خیر؟

جواب

حقوقی که شما می گیرید حلال است و اشکالی ندارد. زیرا بخشی از درآمد آن مغازه حلال است و همین مقدار کافی است.

نوزاد حاصل از ازدواج موقت

سؤال

بنده سؤالی در مورد بچه حاصله از ازدواج موقت دارم. آیا بچه ای که در طول ازدواج موقت و یا بعد از پایان ازدواج موقت به دنیا بیاید حلال زاده است و یا خیر؟

جواب

با مراعات شرایطی که در رساله عملیه برای ازدواج موقت گفته شده است، آن فرزند حلال زاده است و از حقوق فرزندى برخوردار مى باشد.

افراد دو جنسیتی

سؤال

نظر شما در مورد افراد دو جنسی یا هرما فردیت چیست؟

جواب

شخصی که چنین احساسی دارد، باید ابتدا با تشخیص خود و تایید پزشک متخصص به این نتیجه برسد که حالت مزبور، واقعی است ، نه کاذب. پس از این مرحله، در صورتی که جراحی لازم باشد، جایز است.

اعتبار روایات ابوالفضل شیبانی

سؤال

به نظر شما، وثاقت ابی مفضل شیبانی در چه حد است؟

جواب

محمد بن عبدالله بن محمد، معروف به ابن المطلب و ابوالفضل الشیبانی، دارای کتابهای متعددی در حدیث است. اما از جهت وثاقت، آنچه مسلم است اینکه در اوائل امر بنا به سخن نجاشی (ره) و مفاد کلام شیخ طوسی (ره) فردی مورد وثوق بوده است. اما برخی از علماء شیعه او را تضعیف کرده اند و نجاشی هم بر آن است که بعداً وی دچار تخیل احادیث شده است.

بنا بر این، اگر معلوم شود وی حدیثی را در اوائل امرش بیان کرده است، بنا به شهادت نجاشی می توان آن را معتبر دانست، و در غیر این صورت، نمی توان در استنباط احکام شرعی، به احادیث ایشان اکتفاء کرد.

اعتقاد به ولایت تکوینی و علم لدنی

سؤال

آیا اعتقاد به "ولایت تکوینی" و "علم لدنی" ائمه اطهار، علیهم السلام، از ضروریات مذهب امامیه هست؟ به عبارت دیگر، آیا برای تحقق تشیع یک فرد، اعتقاد به این دو مسئله واجب و ضروری هست؟

جواب

گرچه ما معتقد به مبانی مذکور هستیم، ولی اگر شخصی معتقد به امامت امامان علیهم السلام بود و آنان را جانشینان برحق پیامبر دانست ولی در این دو مورد تردید داشت، نمی توان گفت که از دایره تشیع خارج می گردد. بلکه شایسته است در این زمینه هم تحقیق و مطالعه کند و نسبت به این دو امر هم قانع شود.

سؤال

آیا بین "ولایت تکوینی" و "کرامات و معجزات ائمه اطهار" فرقی هست؟

شما می گوید که اگر کسی به ولایت تکوینی و علم لدنی ائمه اعتقاد ندارد، باید تحقیق کند که به این ۲ مسئله قانع شود. فرضاً عالمی تحقیق کرده، به این نتیجه می رسد که تمام علم ائمه اکتسابی و ارث از رسول اکرم بوده و ولایت آنها فقط تشریحی هست و نه تکوینی، آیا هنوز می توان او را شیعه دانست؟

جواب

ولایت تکوینی و کرامات ائمه علیهم السلام در اینکه هر دو باید به

اذن خدا باشند، تفاوتی ندارند. و در عین حال، هردوی آنها دو روی یک سکه هستند.

اما در مورد سؤال دوم، اگر کسی چنین اعتقادی را پس از تحقیق و بررسی داشته باشد، باز از دایره تشیع خارج نمی‌گردد.

غذای میزبان

سؤال

با توجه به دید و بازدید عید و اعیانا به رستوران رفتن همراه خانواده، سؤال بنده در مورد تناول غذا در خانه مسلمان و یا رستورانی است که صاحبش مسلمان است.

آیا برای اطمینان از شرعی بودن گوشت مورد استفاده در غذاهای موجود در آن خانه یا رستوران احتیاج به تفحص می‌باشد یا اینکه مسلمان بودن مهماندار کفایت میکند؟

جواب

مسلمان بودن صاحب آن کافی است، مگر اینکه به خاطر قرائن و شواهدی بدانید که او به حلال بودن و حرام بودن گوشت موجود در

غذاها اهمیت نمی‌دهد. در چنین صورتی باید از خوردن غذاهای گوشتی خودداری کرد، ولی خوردن دیگر غذاها اشکالی ندارد.

مراسم چهارشنبه سوری

سؤال

آیا انجام مراسم چهارشنبه سوری از لحاظ شرعی ایراد دارد؟

جواب

این مراسم فی نفسه منع شرعی ندارد. اما در صورتی که نکات ایمنی رعایت نشود و موجب خسارت جانی یا مالی برای خود شخص یا همسایگان و دیگران بشود، اشکال دارد.

نماز در مناطق قطبی

سؤال

حکم نماز خواندن در مناطق قطبی از نظر وقت نماز و قبله یابی

چیست؟

جواب

اگر شخصی در مناطق قطبی می خواهد نماز بخواند، باید مطابق جدول اوقات شرعی نزدیک ترین آبادی که طلوع و غروب دارد، عمل کند.

جهت یابی قبله در مناطق استوایی یا هر جای دیگر، باید با ابزارهای معتبر مانند قطب نما مناسب، یا رسم دایره هندیه یا امثال آن که در کتاب علم نجوم توضیح داده ایم، عمل نماید.